

Miljödepartementet
Naturmiljöenheten
103 33 Stockholm

Datum 2021-05-03
SMHI Dnr 2021/278/10.1
Er referens M2020/02032

m.remissvar@regeringskansliet.se
m.naturmiljoenheten@regeringskansliet.se

Tillgängliga stränder – ett mer differentierat strandskydd - (SOU 2020:78)

Sammanfattning

SMHI anser att betänkandet brister i hänsyn till effekterna av ett förändrat klimat på strandskyddets syften och att den information som SMHI tillhandahållit utredningen inte har inkluderats i betänkandet på ett tillfredsställande sätt. SMHI anser vidare att utredningens förslag avseende definition av landsbygdsområden samt undantag för klimatanpassningsåtgärder behöver definieras ytterligare.

SMHIs deltagande i utredningen

En expert ifrån SMHI deltog i utredningens arbete. SMHI tillhandahöll även ett skriftligt faktaunderlag i februari 2020 med titeln ”Klimatförändringar och strandskydd” (vår ref. 2019/2469/1.1) i syfte att belysa problematiken kring stigande havsnivåer till följd av klimatförändringar och den negativa effekt detta kan ha på strandskyddets syfte att långsiktigt trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden, och bevara goda livsvillkor för djur – och växtlivet på land och i vatten (s.k. coastal squeeze).

Synpunkter

SMHI har tagit del av SOU 2020:78 och har följande synpunkter.

- Utredningen ska, enligt direktivet, beskriva de samhällsekonomiska effekterna av de förslag som läggs, t ex i fråga om eventuella effekter vid långsiktigt förändrad bebyggelsestruktur, samt eventuella konsekvenser för samhällets motståndskraft mot klimatförändringar. Utredningen beskriver konsekvenserna av förslaget för samhällets möjlighet att genomföra klimatanpassningsåtgärder (kap 10.7.2). Konsekvenserna i form av ökade risker för negativa effekter som orsakas av ett förändrat klimat redovisas inte och SMHI anser därför att beskrivningen av förslagets konsekvenser för samhällets motståndskraft mot klimatförändringar är inkomplett.
- Stränder kan i praktiken fungera som ett skydd mot effekterna av klimatförändringar för bebyggelse längre bort ifrån strandlinjen. Utredningen beskriver inte konsekvenserna av ett förändrat strandskydd för denna ekosystemtjänst.

SMHI – Sveriges Meteorologiska och Hydrologiska Institut

Postadress SMHI 607 76 • NORRKÖPING • Växel 011-495 80 00 • Fax 011-495 80 01

Huvudkontor SMHI

Besöksadress Folkborgsvägen 17
607 76 NORRKÖPING

SMHI

Besöksadress Stationsgatan 23, 6 tr
753 40 UPPSALA

SMHI

Besöksadress Sven Källfelts Gata 15
426 71 VÄSTRA FRÖLUNDA

- Samtliga miljömål som av utredningen definieras som relevanta för strandskyddet påverkas av ett förändrat klimat. För att de åtgärder (såsom strandskyddet) som ska bidra till att miljömålen uppnås ska få önskad effekt, måste hänsyn tas till effekterna av ett förändrat klimat i åtgärdernas utformning.
- Den förändring av klimatet som kommer att påverka strandskyddet mest är stigande havsnivåer. En höjning av havsnivån innebär i praktiken att strandlinjen, och därmed även det strandskyddade området, flyttar längre upp på land. Bebyggelse som ligger utanför strandskyddat område idag kan därför hamna inom strandskyddat område i framtiden. Det kan innebära att den strandskyddade zonen i vissa områden försvinner mellan ett stigande hav och exploaterade landområden, vilket gör att förutsättningarna för naturmiljö och friluftsliv kraftigt förändras. Detta har inte beaktats i tillräcklig utsträckning av utredningen.
- Utredningen föreslår att översvämnings- och erosionskänsliga områden inte bör kunna inkluderas i landsbygdsområden och därmed inte heller undantas ifrån strandskyddet (kap. 7.4.4). SMHI instämmer med detta förslag, och föreslår att ett långsiktigt perspektiv säkerställs genom att hänsyn även tas till effekter av ett förändrat klimat vid tillämpning av kriterierna för landsbygdsområden. Det innebär att inte heller sådana områden som bedöms bli översvämnings- och erosionskänsliga i framtiden bör kunna ingå i landsbygdsområden.
- SMHI anser att utredningen bör ta hänsyn till att klimatförändringar sannolikt kommer att medföra ett behov av att förstärka strandskyddet i syfte att värna om obrutna strandlinjer, den allemansrättsliga tillgängligheten och miljön i framtiden. Detta gäller inte enbart i kraftigt exploaterade områden utan omfattar även de delar av Sveriges kust där havsnivån kan komma att stiga i ett längre tidsperspektiv.
- Utredningens förslag om undantag för strandskyddet för anpassningsåtgärder (kap.7.7.3) bör definieras tydligare. Nuvarande skrivning avser endast ”klimatanpassningsåtgärder vid befintlig bebyggelse”. SMHI menar att det även finns värden utan direkt anknytning till befintlig bebyggelse som behöver skyddas genom anpassningsåtgärder, och där undantag därför bör kunna göras. Sådana värden kan till exempel vara av kulturhistorisk eller ekosystemkaraktär.
- Betänkandet saknar grundläggande information om effekterna av ett förändrat klimat på stränder, såsom kartläggningar av förväntade framtida havsnivåer runt Sveriges södra kuster.

Generaldirektör Håkan Wirtén har beslutat i detta ärende som beretts av Åsa Sjöström med medverkan av Sofie Schöld, Anette Jönsson, Håkan Olsson, Lena Lindström, Aino Krunegård och Anna Eklund. Avdelningschef Bodil Aarhus Andrae har deltagit vid den slutliga handläggningen.

För SMHI

Håkan Wirtén
Generaldirektör

SMHI – Sveriges Meteorologiska och Hydrologiska Institut

Postadress SMHI 607 76 • NORRKÖPING • Växel 011-495 80 00 • Fax 011-495 80 01

Huvudkontor SMHI

Besöksadress Folkborgsvägen 17
607 76 NORRKÖPING

SMHI

Besöksadress Stationsgatan 23, 6 tr
753 40 UPPSALA

SMHI

Besöksadress Sven Källfelts Gata 15
426 71 VÄSTRA FRÖLUNDA